

IZVJEŠTAJ

sa učešća delegacije Crne Gore, koju je predvodila prof. dr Anđela Jakšić - Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija, na Samitu na visokom nivou o prevenciji nasilja nad ženama i djevojkama i ulozi zdravstvenog sistema, koji se održao u periodu od 19. do 21. novembra 2025. godine u Madridu, Kraljevina Španija

Na poziv Svjetske zdravstvene organizacije, ministarka prosvjete, nauke i inovacija prof. dr Anđela Jakšić - Stojanović, boravila je sa delegacijom Crne Gore u Kraljevini Španiji, u periodu od 19 do 21. novembra 2025. godine. Tom prilikom, ministarka prosvjete, nauke i inovacija, prof. dr Jakšić - Stojanović je učestvovala na događaju pod nazivom **“I believe you”: Building Survivor-Centered Health Systems for Women and Girls.**

U sastavu delegacije koju je predvodila ministarka prosvjete, nauke i inovacija, prof. dr Jakšić – Stojanović je bila gospođa Marija Gošović, generalna direktorka Direktorata za gimnazijsko i stručno obrazovanje u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija.

Ovaj skup je okupio predstavnike vlada, međunarodnih organizacija i institucija sa ciljem jačanja međunarodne saradnje i unapređenja odgovora na rodno zasnovano nasilje.

Inicijativu je pokrenuo regionalni direktor Svjetske zdravstvene organizacije za Evropu, dr Hans Kluge, a koja poziva države članice Evropskog regiona da odlučno odgovore na ovo sveprisutno i duboko zabrinjavajuće pitanje koje pogađa svaku četvrtu ženu i djevojčicu u našem regionu.

Specijalna inicijativa ima za cilj postizanje tri ključna rezultata:

1. *Povećanje održivih ulaganja u djelotvorne strategije zdravstvenog sektora za prevenciju i odgovor na nasilje nad ženama;*

2. *Jačanje kapaciteta zdravstvenih radnika i donosilaca odluka za prepoznavanje i adekvatan odgovor na nasilje nad ženama i djevojčicama;*
3. *Unapređenje uloge zdravstvenog sektora u multisektorskim politikama i odgovorima na nasilje nad ženama i djevojčicama u regionu Evrope.*

Učešće Crne Gore na ovom događaju potvrdio je posvećenost u sprovođenju Istanbulske konvencije, zaštite ljudskih prava i ciljeva Agende održivog razvoja, posebno Cilja 5 – rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojaka.

Tokom panel diskusije, ministarka prof. dr Jakšić Stojanović istakla je ključne reformske procese koje Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija sprovodi kako bi se ostvario SDG cilj 5.2, a koji se odnosi na eliminaciju nasilja nad ženama i djevojčicama, i stvorili sigurniji sistemi podrške za djevojčice i žene. Naglasila je da obrazovni sistem ima presudnu ulogu u prevenciji nasilja i stvaranju kulture nenasilja.

Ministarka je u svom obraćanju posebno naglasila važnost sistemskog i multisektorskog pristupa u prevenciji i suzbijanju rodno zasnovanog nasilja, ističući ulogu obrazovanja kao ključnog segmenta u izgradnji kulture nenasilja, poštovanja i jednakosti. Ukazala je na posvećenost Ministarstva da kroz strateške politike, saradnju s međunarodnim partnerima i civilnim društvom, te dalji razvoj stručnih kapaciteta, ojača institucionalni odgovor i unaprijedi okruženje u kome se djeca, mladi i svi građani osjećaju bezbjedno i podržano.

Poseban akcenat stavila je na značaj kontinuiranog ulaganja u razvoj obrazovnih programa, jačanje kompetencija prosvjetnih radnika i unapređenje nastavnih materijala, uz osiguravanje da procedure zaštite u obrazovnom sistemu budu jasne, senzitivne i usklađene s međunarodnim standardima.

Ministarka je istakla da borba protiv nasilja zahtijeva jedinstvo i partnerstvo svih društvenih aktera - obrazovnog, zdravstvenog i socijalnog sektora, institucija bezbjednosti, međunarodnih organizacija i civilnog društva, jer samo zajedničkim djelovanjem može biti postignut održiv napredak.

„Ako danas negujemo vrijednosti poštovanja i jednakosti, sutra gradimo društvo u kojem nijedna djevojčica i nijedna žena ne mora da živi u strahu“, zaključila je ministarka Jakšić Stojanović.

Panel, kojim je moderirala Natasha Azzopardi Muscat, a na kom je učestovala ministarka Jakšić - Stojanović, okupio je visoke zvaničnike, uključujući ministarku zdravlja Španije Monicu Garciju, evropsku komesarku Hadju Lahbib, ministre i državne sekretare iz Finske, Grčke, Hrvatske, Kazahstana, Moldavije, Slovenije i Danske, a diskusija je, uz prezentaciju regionalnog izvještaja SZO od strane dr Hansa Klugea, bila usmjerena na konkretne akcije i investicije u survivor-centered pristupe.

Na događaju su političke liderke i lideri iz regiona potvrdili svoju posvećenost okončanju nasilja nad ženama i djevojčicama i pružili podršku *Specijalnoj inicijativi za prevenciju nasilja nad ženama i djevojčicama (SIVAWG)*.

Prisustvo na ovom Samitu je izuzetno značajno jer je poslalo snažnu poruku o međusektorskoj saradnji i posvećenosti Crne Gore principima zdravstvene jednakosti, ljudskih prava i prevencije nasilja kroz integraciju obrazovanja i zdravstva.

Takođe, prisustvo delegacije Crne Gore u Madridu je dodatno istaklo posvećenost Crne Gore evropskim vrijednostima i jačanju nacionalnih kapaciteta za zaštitu zdravlja žena i djevojčica, a zaključci i preporuke samita mogu poslužiti kao smjernice za unapređenje strateških dokumenata Crne Gore u oblasti zaštite od nasilja i rodne ravnopravnosti.

Pored učešća na panelu, ministarka prosvjete, nauke i inovacija, prof. dr Anđela Jakšić Stojanović, sastala se sa dr Hansom Klugeom, regionalnim direktorom Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za Evropu, kako bi razgovarali o unapređenju multisektorskih pristupa u prevenciji nasilja nad ženama i djevojkama.

Tokom bilateralnog sastanka, dr Kluge je pohvalio Crnu Goru za kontinuirane reforme u različitim sektorima, uključujući obrazovanje i zdravstvo, i zahvalio zemlji

na doprinosu i podršci u usvajanju Evropskog programa rada SZO, koji prepoznaje prevenciju nasilja nad ženama i djevojkama kao centralni prioritet.

Ističući ključnu ulogu sektora obrazovanja, dr Kluge je naglasio njegov značaj u oblikovanju sigurnog okruženja, podršci ranom prepoznavanju rizika i dugoročnoj prevenciji nasilja. Naglasio je i značaj saradnje između sektora obrazovanja, zdravstva, socijalnih službi i pravosuđa, uz ulaganja koja jačaju sisteme usmjerene na žrtve nasilja.

Dr Kluge je takođe izrazio zahvalnost ministarki na njenom liderstvu u usvajanju Globalne povelje o kvalitetu vazduha u zatvorenom prostoru, naglašavajući da je dosljedna primjena zabrane upotrebe duvanskih i nikotinskih proizvoda u zatvorenim prostorima, posebno u školama, ključni prvi korak ka implementaciji. Oboje su se saglasili da će zajednički raditi na unapređenju ovih mjera.

„Crna Gora pokazuje regionalno liderstvo u izgradnji sigurnih i podržavajućih okruženja za žene, djevojke i djecu“, rekao je dr Kluge. „Kroz multisektorsku saradnju i snažnu primjenu politika, možemo osigurati stvarnu zaštitu i dugoročnu prevenciju nasilja nad ženama i djevojkama.“

Ministarka Jakšić Stojanović istakla je:

„Prevencija rodno zasnovanog nasilja zahtijeva odgovoran, multisektorski i održiv pristup, u kojem obrazovanje ima jednu od ključnih uloga. Kroz jačanje saradnje sa sektorima zdravstva, socijalne zaštite i pravosuđa, stvaramo sistem koji pravovremeno prepoznaje rizike i pruža efikasnu podršku žrtvama. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija ostaje posvećeno izgradnji bezbjednih, inkluzivnih i osnažujućih obrazovnih okruženja za svaku djevojčicu i svaku ženu, kao i za sve učenike u Crnoj Gori.“

Učešće delegacije Crne Gore na Samitu na visokom nivou u Madridu potvrdilo je snažnu nacionalnu posvećenost unapređenju multisektorskog odgovora na rodno zasnovano nasilje i jačanju uloge obrazovanja i zdravstva u zaštiti žena i djevojčica. Razmjena iskustava, prezentacija reformskih procesa i održani bilateralni sastanci doprinijeli su jačanju međunarodnih partnerstava i pružili dragocjene smjernice za

dalji razvoj strateških politika u Crnoj Gori, čime je potvrđena spremnost države da snažno nastavi sa usklađivanjem sa evropskim vrijednostima i najboljim praksama u oblasti prevencije nasilja i promocije rodne ravnopravnosti.

Delegaciju Crne Gore činile su:

1. Prof. dr Anđela Jakšić - Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija;
2. Marija Gošović, generalna direktorka Direktorata za gimnazijsko i stručno obrazovanje